

ŠEN

Branko Košir

1. *Kako pogost je šen?*

Spada med pogostejše kožne infekcije, ki pa jo je zaradi značilne klinične slike lahko prepoznati. V 80 % prizadene noge, ostale dele telesa pa redkeje.

2. *Kaj povzroča nastanek šena?*

V predelu poškodovane kože se razmnoži nevarna bakterija imenovana streptokok tipa A.

3. *Kako se šen kaže?*

Znaki vnetja kože se pokažejo v obliki ostro omejene rdečine, ki se z rahlo dvignjenimi robovi širi v okolico, v sredini pa lahko blede. Koža je topla in otekla, lokalne bezgavke so povečane in boleče. Občasno rdečini sledijo tudi mehurjaste spremembe na koži, v katerih je serozna tekočina. Mehurji lahko počijo, vsebina je krvavkasta.

Splošni simptomi nastopijo nenadoma s slabim počutjem, mrzlico in visoko temperaturo, občasno tudi z glavobolom in bruhanjem. Na obrazu se šen pojavi kot rdečina, ki ni simetrična, lahko pa se širi z enega lica čez nos na drugo stran obraza, tako da nastane slika metulja.

4. *Kako postavimo diagnozo?*

Zdravnik se bo z vami pogovoril o pričetku in poteku bolezni ter o znakih, ki bolezen spremljajo. Natančno bo pregledal obolel predele kože, v primeru jasne klinične slike pa se bo takoj odločil za zdravljenje. V tem primeru ni potrebno izvesti nobenih preiskav. Ob nejasni sliki je po presoji zdravnika potrebna laboratorijska analiza krvi zaradi določitve vnetnih parametrov.

5. *Kako poteka zdravljenje?*

Oboleli mora jemati antibiotik. Izbrano zdravilo je penicilin, ki ga mora bolnik uporabiti do konca. Redko je potrebno zdravljenje z antibiotikom v žilo. Pordelo kožo je potrebno hladiti z obkladki fiziološke raztopine.

6. *Kako bolezen poteka?*

Nezdravljena bolezen lahko traja od nekaj dni do več tednov. Pri zdravljeni bolezni, nekaj dni po jemanju antibiotika, izpuščaj prične počasno izginjati, temperatura padati, počutje se izboljša. Izginevanje izpuščaja lahko traja tudi več tednov. Le redkokdaj se vnetje na začetnem mestu umiri in se nato širi na druge dele telesa. Bolezen se pogosto ponavlja, velikokrat na istem mestu.

7. *Kako poteka spremljanje bolnika s šenom?*

Bolnika s šenom spremlja zdravnik družinske medicine, ki se bo tudi odločil o morebitnih kontrolah. V primeru ugodnega poteka; izginjanja izpuščaja, normalizacije temperature in izboljšanja splošnega počutja, kontrole niso potrebne.

8. *Kako si lahko pri šenu pomagata sami?*

Bolnik naj počiva in si hladi oboleli predel z obkladki iz fiziološke raztopine. Pomembno je tudi pravočasno zdravljenje ran in razjed ter povijanje nog pri varicah ali motnjah limfatičnega odtoka.

9. *Kako šen vpliva na vaše življenje?*

Šen v akutni fazi zaradi mrzlice, povišane temperature, slabega počutja in pogosto bruhanja bolnika močno izčrpa, lahko pa povzroča tudi bolečine v prizadetem predelu kože.

10. *Ali in kako lahko nastanek šena preprečite?*

Potrebna je osebna higiena. Kožo goleni je potrebno negovati in jo obdržati zdravo. Učinkovito je tudi preprečevanje poškodb, tudi manjših, v primeru poškodb pa ustrezna oskrba. Koristna je uporaba udobne obutve. Starejši, predvsem bolniki, ki imajo sladkorno bolezen, morajo biti pozorni na vsako poškodbo in jo spremljati, ob poslabšanju pa takoj ukrepati. Širjenje rdečine okrog razjede zahteva obravnavo pri zdravniku. Bolniki z varicami naj si povijajo nogo(i) ali pa nosijo elastične nogavice.